

KÖNYVISMERTETÉS, ÚJDONSÁGOK

Neurokognitív fejlődési zavarok vizsgálata és terápiája

(SZERKESZTETTE: MARTON KLÁRA

AZ ELTE BGGYFK ÉS AZ ELTE-EÖTVÖS KIADÓ KÖZÖS KIADÁSA, 2009.)

A *Neurokognitív fejlődési zavarok vizsgálata és terápiája – Példák a bizonyítékon alapuló gyakorlatra* című könyv azt mutatja be, hogy miként lehet a gyógypedagógián belül a különböző tudományágak (kognitív tudomány, neuropszichológia stb.) kutatásaiból származó eredményeket hatékonyan alkalmazni a fogyatékos gyermekekkel végzett diagnosztikai és terápiás munkában. A kötet több tanulmánya arra is példával szolgál, hogy a gyakorlati, klinikai megfigyelések hogyan segítik az újabb kutatási hipotézisek és kérdések megfogalmazását.

A kötet tanulmányait a bizonyítékon alapuló gyakorlat fűzi össze, aminek jelentős szerepe lehet a jogalkotásban, a rehabilitációban, az oktatásban és bármilyen terápiás beavatkozás kapcsán. A bizonyítékon alapuló gyakorlatban a döntéshozatalt egyaránt befolyásolják a kutatási eredmények, a klinikai tapasztalatok és a kliens igényei, szükségletei. A kutatási eredményekből leszűrűt következtetések pedig aztán integrálódhatnak a klinikai tapasztalatokkal és a kliens preferenciáival.

Lórik József és Koszonyiné Jancsó Ildikó a fonológiai tudatosság fejlesztésére kidolgozott fejlesztőeljárás hatásvizsgálatának eredményeit mutatja be kisiskolás gyermekeknél. Az eredmények fontos adatokkal szolgálnak a diszlexiás gyermekek számára tervezett, fonológiai tudatosságot célzó terápiákhoz.

Jászberényi Márta és Marton Kára az írott nyelv terén zavart mutató fiatalok verbális tanulási gyengeségeinek hátterét vizsgálja. A szerzők arra mutatnak példát, hogyan tudja a klinikai szakember a megismerő funkciók kutatásából származó eredményeket a gyakorlati döntéshozatalban (pl. iskolaválasztás, nyelvtanulás alóli felmentés stb.) felhasználni.

A kognitív funkciók és nyelvi képességek egymásra hatását a specifikus nyelvi zavart mutató gyermekek csoportjában vizsgálta Marton Kára. A fejezetben konkrét példákat találunk arra vonatkozóan, hogy miként lehet az elméleti kutatások adatait a terápiás gyakorlatban alkalmazni, illetve, hogy hogyan nyújthatnak a klinikai megfigyelések további szempontokat a kutatások tervezéséhez.

A nemzetközi szakirodalom eredményeit felhasználva, nyelvközi összehasonlítással tárgyalja a morfológiai elsajátítás jellemzőit a nyelvi zavart mutató gyermekeknél Kas Bence. Mind a kutatók, mind a gyakorlati szakemberek számára nagyon hasznos, hogy bemutatásra kerülnek a magyar és néhány egyéb nyelvre jellemző elsajátítási sajátosságok, valamint azzal kapcsolatos zavarok. A magyar nyelvre vonatkozó elemzések közvetlenül használhatóak a bizonyítékon alapuló klinikai gyakorlatban.

Zsoldos Márta tanulmánya arra példa, hogy az iskolai életben hogyan lehet hasznosítani a kognitív tudomány eredményeit, mivel a közoktatás, a kompetencia alapú oktatás szem-

pontjából kiemelkedő jelentőségű a különböző kognitív képességfejlesztési módszerek hatékonyságának ismerete.

Fazekasné Fenyvesi Margit és Józsa Krisztián a tanulásban akadályozott gyermekek beszédészlelési sajátosságait elemzi. Vizsgálatuk eredményei jó alapot biztosítanak a fejlesztés-orientált diagnosztika alkalmazásához és a hatékony terápiás tervezéshez.

A neurokognitív zavarok közül a Down-szindrómás és Williams-szindrómás gyermekek kognitív és nyelvi jellemzőit írja le Radványi Katalin. A két csoport teljesítményeinek összehasonlítása révén árnyaltabb képet kapunk a nyelvi és kognitív fejlődés egymásra hatásáról az értelmileg akadályozott gyermekeknél.

A kötet zárófejezetében pedig Gereben Ferencné, Marton Ildikó, Mészáros Andrea és Mlinkó Renáta a gyógypedagógiai diagnosztika egyre növekvő lehetőségeit vázolja fel. A szerzők hangsúlyozzák a neuropszichológiai eszközök eredményes alkalmazhatóságát a gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálatokban, és esetelemzés segítségével mutatják be az új vizsgálódások szerepét a differenciáldiagnosztikai munkában.

A könyv igényes kivitelű papíron jelent meg, a tanulmányokat ábrák és táblázatok támogatják. Az írásokat összeköti a közös ív, érződik a kötet átgondolt szerkezete az elméleti bevezetővel és a záró praktikus tanulmánnyal. A szövegek ehhez képest kissé döcögősek, sokszor érződik az angol kifejezések és nyelvi struktúrák uralma, néhol beleértve a helyesírást is. Ráadásul a terminológia hol angol, hol magyar rövidítéssel jelenik meg egy-egy tanulmányban, könnyebb lenne a kötetet egységes rövidítésekkel olvasni.

Legnagyobb előnye azonban az, hogy miközben korrekt, alapos könyv, nem csupán a tudományos érdeklődéssel és felkészültséggel rendelkező olvasók számára érthető, hanem a gyakorlat felől érdeklődők (illetve kíváncsi laikusok) számára is fontos olvasmány.

Danczi Csaba László PhD

GAWRILOW, CATHERINA

Figyelemzavar, hiperaktivitás (ADHS)

(ERNST REINHARDT VERLAG, MÜNCHEN, BASEL, 2009. ISBN 978-3-497-02099-7)

A német ADHS rövidítés a figyelemhiány és a hiperaktivitás tünetcsoportját jelöli (Aufmerksamkeitsdefizit/Hyperaktivitätsstörung).

A kis, akár zsebkönyvnek is beillő kötet logikus sorrendben foglalja össze a tünetcsoporttal kapcsolatos leglényegesebb tudnivalókat. A szerző hangsúlyozza, hogy ez a tünetcsoport a gyermek és fiatalkor leggyakoribb pszichiátriai zavarai közé tartozik. Az első fejezet az ADHS főbb ismérveit mutatja be (nyugtalanság, felületesség, dekoncentrálttság, túlmozgás, impulzivitás stb.). Kritérium a 7 éves kor előtti fellépés és a tartós fennmaradás. Járulékos tünetek lehetnek a viselkedés zavarai, az érzelmi zavarok, a szorongás, a tanulási zavarok. A tünetcsoport a gyermekek 6-10%-át érinti. A következő két fejezetben tárgyalja a szerző az ADHS lehetséges okait (öröklés, neurofiziológiai és pszichoszociális faktorok), és az ADHS életkori csoportonként jellemzett megnyilvánulásait egészen a felnőttkorig. Részletes ismertetésre kerülnek a diagnosztikus eljárások életkori csoportonként, valamint a terápiás